

СЕКЦІЯ І. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ, МАКРО- ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

MODELS OF NATIONAL INNOVATION SYSTEMS OF THE LEADING COUNTRIES OF THE WORLD

Rusnak Alla

ORCID ID: 0000-0002-3198-2866

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Economics
Kherson Educational-Scientific Institute of the Admiral Makarov
National University of Shipbuilding, Ukraine*

The current stage of economic development is a period of fundamental changes in development that is conditioned by the widespread globalization processes, information and technological breakthroughs and the deployment of the fourth industrial revolution [1, p. 37].

Globalization, while contributing to the rapid spread and advancement of information and technology, also has certain negative consequences, which are manifested in: the strengthening of the cyclical nature of reproduction, which is associated with the formation of the geo-economy (an economic system with pulsating borders); the emergence of supranational reproductive flows that have covered the financial sector, leading to the creation of a geofinancial system and the emergence of a significant amount of virtual finance; the deepening of the inequality of economic development due to the selection of countries that are leading in the field of new technologies; the expansion of the means of influence in the world market, which manifested itself in a change in the place of countries in the international division of labour, while increasing the role of financial, economic, scientific and intellectual components [2].

Therefore, in the context of the transition to an innovative model of economic development, any state should not only manage the national economy and protect the country's position in the global community, but also ensure sustainable development while entering the global geopolitical system as an equal partner.

Countries' innovation systems are diverse. Summarizing the points of view existing in the scientific literature, we should distinguish innovation systems that exist at the macro-, meso-, micro-, and local levels. At the macro level, we are talking about the global innovation system, international and transnational systems that are its components, as well as the national innovation system (NIS). At the meso level, there are regional innovation systems, at the micro level – sectoral (cluster) innovation systems, and at the local level – the innovation system of a particular enterprise.

The national innovation systems of individual countries differ significantly from each other, which is manifested in the choice of priorities and objectives of innovation development, mechanisms of interaction between the private and public sectors, the importance of large and small businesses, the ratio of fundamental and applied research and development, development dynamics and the sectoral structure of innovation activity [3].

Accordingly, there are several main models of national innovation systems in the world practice: Euro-Atlantic, East Asian, alternative innovation system and the “triple helix” model (Table 1).

Table 1

Models of national innovation systems of the leading countries of the world

Model	Characteristic	Countries of application
Euro-Atlantic	A model of the full innovation cycle (from the emergence of an idea to the launch of a product). This model represents all components of the innovation system structure: basic and applied science, research, development, product launch	Great Britain, Germany, France
East Asian	Innovation systems based on this model are almost completely devoid of the “basic science” component	Japan, South Korea
Alternative	In such innovation systems, the high-tech component is poorly represented or absent altogether. Countries in this group emphasize training in economics, finance, management, sociology, and occupational psychology in their innovation policies. Much attention is paid to the training of managers of local offices of transnational corporations, international banks, and international political structures.	Thailand, Chile, Turkey, Portugal
The “triple helix” model	The model is based on the synthesis of a number of sociological theories, the use of analogies from the biological sciences, and the similarity of the problem of relative motion of three bodies, which has no general solution (but private solutions are possible for some specific initial conditions)	USA

The analysis of several dozens of NIS models for both developed and developing countries, including Ukraine, shows that the systems in question differ in the number of elements, the presence or absence of links between the elements, the strength of links, and the openness or closeness in relation to the international innovation environment. That is, there is no holistic vision of NIS as such, its elements and their interaction [4].

In our opinion, the existence of a large number of different NIS models is explained by two main reasons: 1) different levels of socio-economic development of countries; 2) lack of a consistent understanding of the concept of the system [5]. At the same time, what is common to NIS is that they form a system of relations between science, industry and society in which innovations are the basis for economic development.

References:

1. Instytutsionalna model innovatsiinoi ekonomiky: kolektyvna monohrafiia [Institutional model of the innovation economy: multi-authored monograph] / edited by V.I. Liashenko, O.V. Prokopenko, V.A. Omelyanenko. National Academy of Sciences of Ukraine, Institute of Industrial Economics. Kyiv, 2019. P. 327.
2. Klimova G.P. Osoblyvosti modelei natsionalnykh innovatsiinykh system [Features of models of national innovation systems]. Available at: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/Klimova.pdf>.
3. Bronytskyi O. Suchasne suspilne vidtvorennia i rol u nomu hospodarskoi kultury [Modern social reproduction and the role of economic culture in it]. Sotsialna ekonomika. No.1-2. Kharkiv: V.N. Karazin Kharkiv National University, 2008. Pp. 66-79.
4. Androschuk G.O., Davymuka S.A., Fedulova L.I. Natsionalni innovatsiini systemy: evoliutsiia, determinanty rezultatyvnosti [National Innovation Systems: Evolution and Determinants of Performance]. Kyiv, 2015. P. 512.
5. Rusnak A., Pulianovych O., Kozak Y., Gribincea A., Lytvyn N. Innovative Priorities of Ukraine in the Context of Global Economic Trends. Journal of Advanced Research in Law and Economics, [S.l.], v. 11, n. 4, p. 1376–1387, June 2020. ISSN 2068-696X. Available at: <<https://journals.aserspublishing.eu/jarle/article/view/5342>.

АНАЛІЗ ЕТАПІВ ТА МЕТОДІВ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Максимов Олександр Леонідович

аспірант

Львівський університет бізнесу та права, Україна

В умовах ринкової економіки фінансове планування відіграє важливу роль. Адже в даний час Україна переживає надзвичайно важкі кризові часи, які почалися з початком всесвітньої пандемії в 2020 році та наразі ще продовжуються, оскільки вже практично рік триває повномасштабна війна. За вищезгаданих умов успішне планування та провадження бізнесу є практично неможливим, адже існує чимало форс-мажорних ситуацій, які в одну мить можуть зруйнувати всі попередні плани та напрацювання. Тому в ситуації нестабільності надзвичайно важливим є правильний підхід до бізнесу, а саме – до процесу планування як видаткової, так і дохідної його частини. Фінансове планування – це процес визначення обсягу фінансових ресурсів за джерелами формування і напрямками їх цільового використання згідно з виробничими та маркетинговими показниками підприємства у плановому періоді. Метою фінансового планування є забезпечення господарської діяльності необхідними джерелами фінансування [1]. Головні питання, які можна вирішити при успішному фінансовому плануванні, наступні:

- ✓ пошук та наявність грошових коштів, які може мати підприємство у своєму розпорядженні;
- ✓ наявність джерела їх надходження;
- ✓ аналіз механізмів та засобів для виконання запланованих завдань;
- ✓ методика правильного розподілу прибутку на підприємстві;
- ✓ вміння забезпечувати реальну збалансованість планових витрат і доходів підприємства на принципах самоокупності та самофінансування.

Зазначимо, що фінансове планування пов'язане з плануванням виробничої діяльності підприємства. Показники всіх планових фінансових інструментів базуються на планах з обсягу виробництва, асортименту товарів і послуг, собівартості продукції. Вони повинні створювати необхідні фінансові умови для успішного виконання цих планів та забезпечення необхідних умов для успішного провадження бізнесу підприємством. Методи фінансового планування – це конкретні способи планових розрахунків. Представляємо основні методи фінансового планування (див. рис. 1).

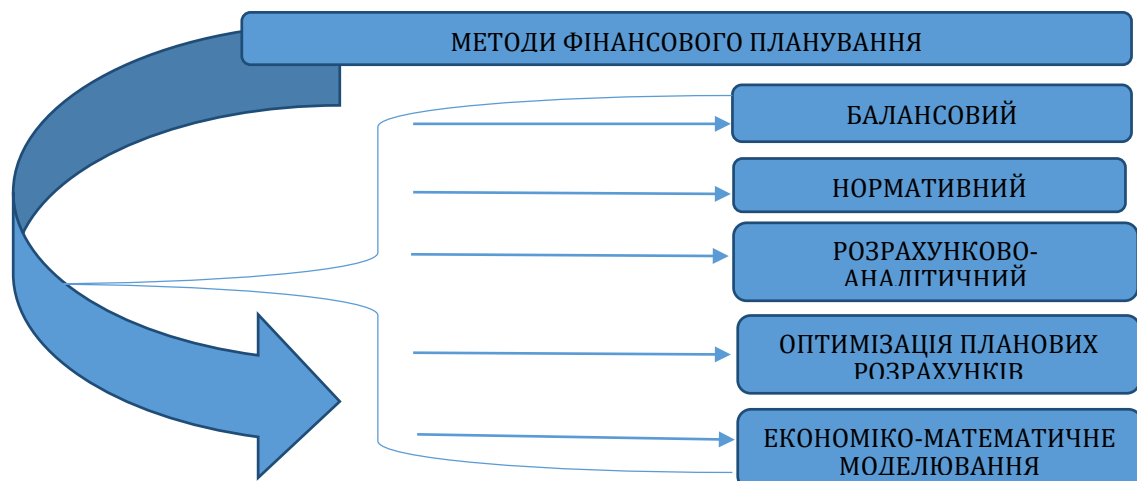

Рис. 1. Класифікація методів фінансового планування

Балансовий метод – універсальний спосіб аналізу та планування, заснований на встановленні залежності між витратною і прибутковою частинами, зіставленні наявних потреб і ресурсів для їх задоволення, в результаті чого досягається збалансованість плану.

Нормативний – розрахунок фінансових показників на основі встановлених норм та техніко-економічних нормативів (ставки податків, ставки тарифів, зборів та внесків, норми амортизаційних відрахувань, норми оборотних коштів); розраховується потреба господарського суб'єкта у фінансових ресурсах та визначаються джерела цих ресурсів.

Розрахунково-аналітичний – планові показники розраховуються на основі аналізу фактичних фінансових показників, які беруться за базу, та індексів їхньої зміни у плановому періоді.

Оптимізація планових розрахунків полягає у складанні кількох варіантів планових розрахунків з метою отримання найоптимальнішого варіанта планових рішень (представляємо на рис. № 2).

Економіко-математичне моделювання дає змогу знайти кількісне вираження взаємозв'язків між фінансовими показниками та факторами, які їх визначають.

Економіко-математична модель – це точний математичний опис факторів, які характеризують структуру та закономірності зміни даного економічного явища і здійснюються за допомогою математичних прийомів [2].

Рис. 2. Класифікація оптимізації планових розрахунків

Отже, ми розуміємо, що в період політичної та економічної нестабільності в державі, зумовленої війною, а до початку війни ще і всесвітньою пандемією, яка завдала достатньо сильного удару по економіці кожної країни, де були зафіксовані випадки спалаху, домінуюча роль у стабільному розвитку бізнесу та здійсненні господарської діяльності підприємств залишається все-таки за реалізацією успішного процесу фінансового планування, адже однією з основних фінансових складових, що забезпечує результативність діяльності підприємства, є саме фінансове планування. В ринкових умовах у кризовий період досягнути успіху в діяльності можливо тільки при стійкому фінансовому стані підприємства, запорукою якого є ефективне фінансове планування. Фінансове планування зв'язує всі операційні процеси в єдині рамки маркетингу, кадрового та виробничого планування, конкретизуються накреслені прогнози, визначаються взаємопов'язані завдання та етапи їх виконання.

Список використаних джерел:

1. Фінансове планування // Вікіпедія: вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Менеджмент>.
2. Мета, зміст і завдання фінансового плану. URL: <https://studfile.net/preview/5251762/page:7/>.

ІНВЕСТИЦІЇ ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ СФЕРИ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ В УКРАЇНІ

Кулик Оксана Михайлівна

викладачка кафедри туризму, стейкхолдерка

кафедри готельно-ресторанного бізнесу

Львівський державний університет фізичної культури

імені Івана Боберського, Україна

Сфера індустрії гостинності охоплює достатньо великий діапазон діяльності, в якому зосереджені певні напрямки. Серед основних та домінуючих напрямків розвитку сфери індустрії гостинності можна виокремити найвагоміші галузі. Для прикладу, такі, як:

- туристична галузь;
- готельна галузь;
- ресторанна галузь;
- галузь надання супутніх послуг (перукарських, транспортних, послуги з торгівлі товарами народного промислу та інше).

Процес управління галуззю індустрії гостинності є важким, оскільки він потребує постійних інноваційних підходів. Відомо, що запровадження будь-якого інноваційного підходу потребує додаткових вкладень коштів у проект, тобто, необхідні інвестиції. Також зазначимо, що Україна ще до початку війни була з однією з небагатьох країн, які приваблювали інвесторів своїми мальовничими ландшафтами та туристичним потенціалом. У період війни ситуація дещо змінилася, хоча спостерігається тенденція до відновлення процесу нарощення інвестиційного потенціалу в Україні.

Інвестиція або капітальні вкладення (від лат. invest, вкладення коштів) – господарська операція, яка передбачає придбання основних фондів, нематеріальних активів, корпоративних прав та цінних паперів в обмін на кошти або майно [1].

Інвестиційна привабливість – це набір фінансово-економічних показників, які визначають оцінку зовнішнього середовища, рівень позиціонування на ринку та потенціал отриманого в кінці результату [2]. Інвестиційна привабливість підприємства змінюється під впливом великої кількості факторів зовнішнього і внутрішнього характеру. Їх вивчення, систематизація, оцінка впливу є основним завданням з позиції управління інвестиційною привабливістю з метою підвищення її рівня. Система факторів, які впливають на інвестиційну привабливість підприємств готельно-ресторанного бізнесу, може бути представлена наступною сукупністю пропозицій (див. таб. 1):

Таблиця 1

Фактори інвестиційної привабливості	
ФАКТОРИ	СКЛАДОВІ ФАКТОРИНГОВОГО ВПЛИВУ
	ЗОВНІШНІ
Інвестиційна привабливість країни	➤ динаміка ВВП; ➤ динаміка валютного курсу; ➤ рівень попиту на вироблену продукцію; ➤ динаміка фондових індексів; ➤ рівень ставок; ➤ рівень банківського кредитування; ➤ податкове оточення; ➤ динаміка і структура закордонних інвестицій в економіку країни

Продовження табл. 1

Фактори інвестиційної привабливості

ФАКТОРИ	СКЛАДОВІ ФАКТОРИНГОВОГО ВПЛИВУ
ЗОВНІШНІ	
Інвестиційна привабливість галузі	➤ прибутковість галузі; ➤ перспективність розвитку галузі; ➤ державна підтримка розвитку галузі; ➤ розвиток науково-технічної та сировинної бази галузі, який вимірюється на основі експертних оцінок; ➤ інвестиційні ризики
Інвестиційна привабливість регіону	➤ рівень загальноекономічного розвитку; ➤ рівень розвитку інвестиційної інфраструктури регіону; ➤ демографічна характеристика регіону; ➤ рівень розвитку ринкових відносин та комерційної інфраструктури регіону; ➤ рівень криміногенних, екологічних ризиків
ВНУТРІШНІ	
Спеціалізація	➤ ринкова ніша; ➤ потенціал розширення кола споживачів; ➤ частка ринку спеціалізованих закладів;
Маркетингове забезпечення	➤ наявність маркетингової стратегії, цінової політики; ➤ рекламна політика; ➤ наявність акційної політики, інформаційної політики
Фінансово-майновий стан	➤ рівень прибутковості та платоспроможності; ➤ рівень ліквідності, ділової активності та фінансової стійкості; ➤ рівень фінансового і комерційного ризику

Аналізуючи вищенаведену інформацію, робимо висновок, що розгляд інвестиційної привабливості підприємства потрібно починати з оцінки привабливості для інвестора країни, в якій розташований об'єкт інвестування. Економічне середовище діяльності готелів та ресторанів, які є головним сегментом готельно-ресторанного бізнесу, в Україні має свої особливості та відмінності від інших країн, що обумовлено специфікою національного законодавства. При стратегічному плануванні й у своїй поточній діяльності менеджмент підприємств повинен враховувати не тільки внутрішні резерви і можливості, але й умови економічного середовища, що є багатофакторним індикатором макроекономічної ситуації в країні та світі. Загальний стан макросередовища оцінюється на основі макроекономічних показників. Набуло поширення використання таких показників, як:

- динаміка ВВП;
- динаміка валютного курсу;
- динаміка фондових індексів;
- податкове оточення;
- динаміка і структура закордонних інвестицій в економіку країни.

Зазначені агреговані показники характеризують стан як економіки загалом, так і окремих галузей. Вони є достатньо об'єктивними, і їх можна застосовувати для оцінки інвестиційної привабливості макросередовища в Україні.

Список використаних джерел:

1. Інвестиція // Вікіпедія: вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Інвестиція>.
2. Вірянська О.В. Оцінка інвестиційної привабливості. URL: <https://nau.edu.ua>.